

Rádiový a radiotechnický průzkum

Vědeckotechnická revoluce a s tím spojená revoluce ve vojenství, vedly mimo jiné ke kvalitativnímu převratu prostředků a metod ozbrojeného zápasu. Z množství dosud zavedených moderních prostředků bude mít v budoucí válce rádiová a radiotechnická výzbroj, kromě raketových jaderných zbraní, význačnou úlohu.

K rádiové a radiotechnické výzbroji patří

- rádiové a směrové rádiové prostředky,
- radiolokační a radionavigační prostředky,
- radiotelefonní rozvodná a měřicí technika,
- infraprostředky a prostředky vojenské televize.

Tyto prostředky jsou součástí řídicích a zbraňových systémů všech částí ozbrojených sil a druhů vojsk. V pásmu zá-

padoněmeckého armádního sboru je např. použito asi 15 000 — 20 000 rádiových stanic, 100 směrových stanic a asi 500 radiolokátorů. Již z toho lze usuzovat, jak důležité a složité bude účelné a koordinované použití rádiových a radiotechnických průzkumných sil a prostředků armády k získání údajů o nepříteli.

Není možné uvést do detailů rozmanitost a značný rozsah rádiového a radiotechnického průzkumu. Podle zkušeností z velitelsko-štabních a cvičení s vojsky, podle názorů velitelů a především důstojníků zodpovědných za tento průzkum je nutné řešit:

- úkoly rádiového a radiotechnického průzkumu na stupni armády,
- zásady použití prostředků rádiového a radiotechnického průzkumu,
- způsoby jeho plánování a organizace.

Úkoly rádiového a radiotechnického průzkumu

Dosavadní zkušenosti z velitelsko-štabních a cvičení s vojsky ukazují, že úkoly rádiového a radiotechnického průzkumu lze řešit úspěšně jen tehdy, byly-li stanoveny konkrétní hlavní úkoly a objekty. Tyto jsou závislé na charakteru operace, na bojovém úkolu a na údajích o nepříteli, které jsou dosud k dispozici. Rádiový a radiotechnický průzkum bude zjišťovat údaje o

- situaci, činnosti a záměrech, uskupení a bojové hodnotě vojsk,
- prostorech rozmístění a předpokládaném použití prostředků jaderného napadení,
- směrem hlavního úsilí, čarách rozvinutí, organizaci součinnosti mezi svaz-

ky a útvary a mezi druhy vojsk a letectvem,

- situaci VS a stanovišť rádiových a radiotechnických prostředků,
- umístění prostředků PVO a základních činností letectva.

V zájmu protiradiotechnické činnosti armády má rádiový a radiotechnický průzkum kromě toho ještě zjišťovat:

- rádiové a radiotechnické prostředky použité k rádiovému rušení,
- stanoviště, stav a vztah podpůrnosti rádiových a radiotechnických prostředků,
- provozní a náhradní frekvence, druh provozu a využití rádiových a směrových prostředků,

— rádiové sítě, pravidla rádiového provozu, jeho způsoby, používání volacích znaků a způsob utajeného velení,

— přemísťování rádiových a směrových prostředků,

— opatření k ochraně před rušením činnosti rádiových a směrových prostředků rádiového klamání,

— objevení nových rádiových sítí, dosud neznámých rádiových a směrových prostředků, jejich určení, způsob činnosti a nejdůležitější takticko-technické parametry.

Složitá a rychle se měnící situace v boji vyžaduje stále upřesňovat hlavní úkoly a objekty. Jen tak lze zabezpečit podle vzniklé situace co nejúčelnější použití sil a prostředků rádiového a radiotechnického průzkumu.

Úspěšné řešení uvedených úkolů rádiového a radiotechnického průzkumu předpokládá

— včas plánovat a organizovat rádiový a radiotechnický průzkum, upřesnit a rozdělit úkoly jednotlivým orgánům k získání údajů,

— úzkou a nepřetržitou součinnost orgánů tohoto průzkumu,

— trvalé spojení a účelné předávání průzkumových údajů nadřízenému štábu,

— rozsáhlou znalost operačně taktických zásad sil NATO,

— zvládnutí organizačních forem rádiového a směrového spojení a utajeného předávání zpráv,

— znalost angličtiny,

— pečlivé studium a prověření všech získaných průzkumových údajů.

Síly, prostředky a možnosti použití

Armáda může mít tyto prostředky:

— 1 prapor rádiového a radiotechnického průzkumu (armády),

— roty rádiového a radiotechnického průzkumu (divizí), jejichž počet bude záviset na počtu divizí, působících v rámci armády.

Rádiový a radiotechnický průzkum má k dispozici celkem 6 skupin technických průzkumných prostředků:

1. Rádiové přijímače, které umožňují příjem různých provozních a modulačních údajů.

2. Přídavné aparatury k přípravě přenosových postupů.

3. Zařízení ke strojnímu zaznamenávání a k ukládání signálů.

4. Rozborová zařízení k průzkumu a identifikaci techniky složitých přenosových postupů.

5. Rádiové měřicí prostředky k určování stanovišť rádiových stanic nepříteli, které jsou v činnosti.

6. Radiolokační pozemní průzkumné stanice k určování stanovišť a technických parametrů radiolokátorů nepříteli (které jsou v provozu).

Podle technických parametrů může být použito 13 — 16 rádiových sítí s nepřetržitou, 52 — 65 s periodickou a 104 — 130 s kontrolní činností. Rádiová měřicí stanoviště mohou uskutečnit za 1 hodinu 900 měření (každé 30 až 40) a stanoviště průzkumných radiolokátorů 3 000 měření na hodinu.

Prostředky rádiového a radiotechnického průzkumu, které má k dispozici ar-

máda, nepostačují k plynulému průzkumu v celém pásmu armády. Proto se používají na hlavních směrech k průzkumu nejdůležitějších objektů a činnosti nepříteli. Správné a účelné využití sil a prostředků vyžaduje od důstojníků tohoto druhu průzkumu vysoké odborné a technické vědomosti.

Z údajů o nepříteli, které jsou k dispozici, ze situace, z výkonnosti jeho radiotechnických prostředků, jakož i takticko-technických možností vlastních radiotechnických prostředků vyplývají určité zásady k použití jednotek rádiového a radiotechnického průzkumu:

— rádiové měřicí a rádiové průzkumné čtyři rádiového průzkumu rozvíjejí se kombinovaně ve vzdálenosti 8—25 km za vlastním předním okrajem s mezerami od 60—80 km;

— roty rádiového průzkumu používají se po četách k průzkumu a měření VKV pozemních a leteckých rádiových stanic a rozvíjejí se 2—4 km za vlastním předním okrajem s mezerami od 8—15 km;

— roty radiotechnického průzkumu rozvíjejí se po četách 3—8 km za vlastním předním okrajem s rozstupy od 10 do 12 km. Mohou být také použity v kombinaci s četami rádiového průzkumu.

Divizní rota rádiového a radiotechnického průzkumu používá se podle těchto zásad:

— čtyři rádiového průzkumu (KV) rozvíjejí se 2—4 km za předním okrajem s rozstupy 10—20 km,

— radiotechnická četa se rozvíjí 3—8 km za předním okrajem.

Zásady plánování, organizace a stanovení úkolů

Plánování rádiového a radiotechnického průzkumu v armádě je součástí vševojenského průzkumu a musí být zaměřeno na

- hlavní úkoly a objekty,
- použití prostředků a jejich manévr v průběhu operace,
- koordinované úsilí podle úkolů, objektů a času,
- přípravu a všestranné zásobování útvarů a jednotek,
- zajištění nepřetržitého vedení průzkumu,
- rychlé a spolehlivé vyhodnocení průzkumových údajů, nepřetržitě informování velitele armády, nadřízeného štábu, vlastního štábu a sousedů.

Všechna opatření k plánování a organizaci rádiového a radiotechnického průzkumu je nutné úzce navzájem sladit a uskutečňovat současně. Podklady k plánování a organizaci tohoto průzkumu u armády jsou: rozhodnutí velitele armády, pokyny náčelníka štábu, nařízení průzkumu nadřízeného štábu, údaje o stavu radiotechnické situace nepřítel, prostor předpokládané činnosti a stav prostředků radiotechnického průzkumu.

Náčelník průzkumu armády plánuje průzkum podle rozkazů velitele armády, nařízení náčelníka štábu a nadřízeného štábu. K bezprostřednímu plánování má k dispozici staršího důstojníka pro rádiový a radiotechnický průzkum, který má za úkol

- stanovené úkoly rozdělit na radiotechnické jednotky armády a divizí a určit pořadí jejich plnění;
- rozpracovává směry, prostory a objekty rádiového a radiotechnického průzkumu, určuje prostory rozvinutí, připravuje propočty sil a prostředků a jejich zálohy;
- organizuje trvalé velení těmto prostředkům, koordinuje zajištění pohybu, určuje místo, čas a pořadí jejich překračování v součinnosti s operačním oddělením,
- stanoví čas a obsah hlášení těchto prostředků,
- kontroluje plnění úkolů radiotechnického průzkumu, analyzuje získané průzkumové údaje a seznamuje s nimi náčelníka průzkumu.

Různorodé úkoly rádiového a radiotechnického průzkumu je možné úspěšně řešit jen při všestranném a pečlivém plánování a včasném uskutečnění všech předpokládaných opatření. Musí být přesně stanoveno jak, kdy a kdo bude tyto úkoly plnit. Za to odpovídá starší důstojník pro

rádiový průzkum. Podkladem k jeho plánování je ujasnění cílů a úkolů nadcházející operace, všestranná znalost organizace a členění vojsk nepřítel a reálné propočty sil a prostředků rádiového a radiotechnického průzkumu.

Plánování použití rádiového a radiotechnického průzkumu má svůj odraz v plánu průzkumu armády, v němž se uvádějí tyto údaje:

- bojová sestava útvarů rádiového a radiotechnického průzkumu a způsob přemísťování v průběhu operace,
- dosud zjištěné rádiové, směrové a radiotechnické prostředky nepřítel,
- prostory rozvinutí útvarů a jednotek radiotechnického průzkumu frontu v pásmu armády,
- podřízenost štábu protiradiotechnických útvarů, působících v pásmu armády,
- hloubky průzkumu, které se rozdělují do těchto zón

zóna hloubky měření
zóna hloubky odposlechu rádiového vysílání (KV, VKV)
zóna hloubky průzkumu radiolokátorů
zóna hloubky průzkumu leteckých rádiových stanic.

Údaje, které se nedají znázornit graficky, uvedou se do plánu jako vysvětlivky. K nim patří např. hlavní úkoly po jednotlivých etapách operace, rozdělení sil a prostředků a jejich zálohy, pořadí přemísťování a překračování vodních překážek, součinnost s jednotkami rádiového a radiotechnického průzkumu frontu, sousedů apod.

Zkušenosti potvrzují, že prostory rozvinutí jednotek rádiového a radiotechnického průzkumu armády, překračování vodních překážek a přemísťování musí být dohodováno s operačním oddělením. Za to odpovídá náčelníkovi průzkumu starší důstojník pro radiotechnický průzkum, který je povinen tato opatření v průběhu operace neustále upřesňovat.

Při plánování vycházíme ze zásady používat všechny prostředky průzkumu tak, aby co nejdříve byly k dispozici průzkumové údaje, které velitel armády nutně potřebuje ke svému rozhodnutí, zvláště k vedení jaderných úderů.

Při jednom větším cvičení s vojsky obdržel prapor rádiového a radiotechnického průzkumu rozkaz k rozvinutí na pravém křídle armády. Velitel praporu obdržel od náčelníka průzkumu armády úkol zjišťovat:

Do zahájení útočné operace:

- výchozí uskupení,
- zesílení krycích jednotek,
- přípravy k použití JZ, situaci prostředků jaderného napadení,
- dobu a směr přemísťování, přeskupeň, možné směry útoků,
- číslování jednotek, činnost letectva protivníka, letiště.

Při zahájení útočné operace:

- uskupení 1. sledu hlavních sil
- stanoviště štábů a jejich aktivita, prostory prostředků jaderného napadení a jejich příprava k použití,
- prostory hlavního uskupení dělostřelectva,
- předpokládané směry útoku,
- činnost letectva.

V průběhu útočné operace:

- uskupení tanků a dělostřelectva,
- použití prostředků jaderného napadení,
- operační učlenění a použití svazků,
- manévr, směr a charakter činnosti,
- ztráty a bojová morálka,
- vytváření záloh, jejich nasazení, číslování,
- směr pohybů, doba zasazení sil, úseky.

Divizní roty rádiového a radiotechnického průzkumu plní podobné úkoly na taktickém stupni.

Velký význam pro cílevědomou organizaci a nepřetržité vedení rádiového a radiotechnického průzkumu má včasné stanovení úkolů prostředkům tohoto průzkumu. Podle plánu průzkumu stanoví náčelník průzkumu armády velitel praporu radiotechnického průzkumu úkoly osobně nebo v bojovém nařízení. Tyto úkoly mohou obsahovat:

— údaje o nepříteli, zvláště o rádiové situaci,

— situaci vlastních vojsk (např. přední okraj, čáry rozvinování, hlavní směry apod.),

— úkoly rádiového a radiotechnického průzkumu, hlavní objekty,

— hloubka a hranice průzkumu, obsah a doba hlášení, objekty zvláštní pozornosti,

— rozvinování sil (prostory, úseky), přemísťování v průběhu operace,

— doba pohotovosti,

— způsob předávání výsledků rádiového průzkumu.

Současně se vydávají směrnice o politickém, materiálně technickém a zdravotnickém zabezpečení a utajení velení.

Vydávají-li se úkoly jako bojová nařízení, musí být formulovány stručně a jasně. Ke zpracování nařízení průzkumu a k jeho dalšímu doručování vykonavatelům je účelné používat typizované dokumenty. Podle zkušenosti s jejich použitím byla doba ke zpracování nařízení průzkumu o 40–50 % kratší než dosud. Vysoká dynamika, rychlý průběh bojové činnosti, četné a náhlé změny situace vyžadují od náčelníka průzkumu a jeho důstojníků, stanovené úkoly neustále podle situace upřesňovat a dávat doplňující úkoly.

Všechna opatření, spojená s plánováním a organizací rádiového a radiotechnického průzkumu, měla by být uskutečněna v nejkratším čase. To předpokládá, aby důstojníci odpovědní za tento průzkum byli na výši jak po stránce politické, tak i po stránce vševojskových a odborných znalostí.

Úkolem všech velitelů a důstojníků rádiového a radiotechnického průzkumu bude proto věnovat ještě větší pozornost plánování a organizaci rádiového a radiotechnického průzkumu jako důležité součásti zabezpečení bojové činnosti.

Upraveno z tisku NDR